

1889

Þriðjudaginn 24. nóvember 1992.

Nr. 97/1992. **Á. Sigurðsson sf.**

gegn

Hf. Eimskipafélagi Íslands.

Kærumál. Vextir. Aðför.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Hrafn Bragason, Haraldur Henrysson, Hjörtur Torfason og Pétur Kr. Hafstein og Guðmundur Jónsson, fyrrverandi hæstaréttardómari.

Sóknaraðili skaut máli þessu til Hæstaréttar með áfrýjunarstefnu 3. mars 1992. Samkvæmt 3. mgr. 107. gr. laga nr. 90/1989 um aðför, sbr. 5. tl. 102. gr. laga nr. 92/1991, sætir málið meðferð kærumála fyrir Hæstarétti eftir 1. júlí 1992.

Sóknaraðili krefst þess, að hinn kærði úrskurður verði felldur úr gildi og hin umbeðna aðfarargerð náí fram að ganga. Þá krefst hann málskostnaðar í héraði og kærumálskostnaðar.

Varnaraðili krefst þess, að hinn kærði úrskurður verði staðfestur og sér dæmdur kærumálskostnaður.

Í málinu er ekki ágreiningur um fjárhæðir. Aðilar deila einungis um það, hvort heimilt sé að reikna vaxtavexti eftir 1. maí 1987 á þá fjárhæð, sem dæmd var í máli milli þeirra með dómi Hæstaréttar 16. október 1991.

Í 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987 er fjallað um ákvörðun dráttarvaxta samkvæmt lögnum af fjárkröfum í íslenskum gjaldmiðli, bæði grundvöll ákvörðunar og reikningsaðferð.

12. gr. vaxtalaga hljóðar svo: „Áfallnir dráttarvextir skulu lagðir við höfuðstól skuldar og nýir dráttarvextir reiknaðir af samanlagðri fjárhæð, ef vanskil standa lengur en 12 mánuði. Aldrei skal reikna slíka vaxtavexti oftar en á 12 mánaða fresti.“

Í athugasemdum við frumvarp að vaxtalögum kom fram, að ein meginforsendna þess væri sú „að gera vaxtareglur þannig úr garði, að þær verði einfaldari og meðfærilegri í allri framkvæmd en gildandi reglur, m.a. í dómsmálum“. Um 12. gr. frumvarpsins sagði svo: „Rétt þykir að taka af skarið í lögum um vaxtavöxtun dráttarvaxta, þó þannig að þeir leyfist fyrst eftir 12 mánaða vanskil og á 12 mánaða fresti eftir það. Ákvæði um vaxtavexti hafa verið í

auglýsingum Seðlabankans undanfarin ár, sbr. nú síðast auglýsingu 22. desember 1986, sem gerir ráð fyrir svipaðri reglu og frumvarp þetta. Með dómi Hæstaréttar 23. desember sl. var staðfest, að heimild Seðlabankans til ákvörðunar dráttarvaxta skv. 5. gr. laga nr. 58/1960, sbr. 1. gr. laga nr. 71/1965, tæki til ákvarðana bæði um vaxtahæð og vaxtareikning. Kemur hið nýja ákvæði 12. gr. þannig í reynd í stað 5. gr. gildandi vaxtalaga nr. 58/1960.“

Samkvæmt skýru orðalagi 12. gr. vaxtalaga nr. 25/1987 er gert ráð fyrir því, að eftir þeirri grein skuli farið með þá dráttarvexti, sem ákveðnir eru eftir fyrirmælum 10. gr. laganna. Með hliðsjón af því og athugasemdum í frumvarpi til vaxtalaga verður að telja, að vísun til 10. gr. laganna í kröfugerð fyrir dómi um dráttarvexti feli í sér kröfu um vaxtavexti.

Samkvæmt framansögðu verður hinn kærði úrskurður felldur úr gildi, og skal hin umbeðna aðfarargerð ná fram að ganga.

Rétt þykir, að málskostnaður í héraði og kærúmálskostnaður falli niður.

D ó m s o r ð:

Hinn kærði úrskurður er felldur úr gildi, og skal hin umbeðna aðfarargerð ná fram að ganga.

Málskostnaður í héraði og kærúmálskostnaður fellur niður.

Úrskurður fógætaréttar Reykjavíkur 11. febrúar 1992.

Mál þetta var tekið til úrskurðar að loknum munnlegum málflutningi 23. janúar 1992.

Gerðarbeiðandi er Á. Sigurðsson sf., kt. 420884-0289, Ægisíðu 96, Reykjavík.

Gerðarþoli er H/f Eimskipafélag Íslands, kt. 510169-1829, Pósthússtræti 2, Reykjavík.

Gerðarbeiðandi gerir kröfu um, að gert verði fjárnám í eignum gerðarþola til tryggingar eftirfarandi skuld:

1. Höfuðstóll	kr.	291.505
2. Dráttarvextir frá 1.4.1986-1.5.1987	kr.	86.237
3. Dráttarvextir frá 1.5.1987-1.5.1988	kr.	124.686
4. Drv. af 502.428 kr. frá 1.5.1988-5.11.1991	kr.	813.895

5. Málskostnaður	kr.	150.000
	Samtals:	kr. 1.466.323
— inngreiðsla 5. nóv. 1991	kr.	975.688
	Samtals:	kr. 490.635

auk dráttarvaxta skv. 10. gr. laga nr. 25/1987 frá 5. nóvember 1991 til greiðsludags, 3.521 kr. fyrir fjárnámsbeiðni og alls kostnaðar við gerðina.

Gerðarþoli gerir þá kröfu, að synjað verði um hið umbeðna fjárnám og gerðarþola gert að greiða málskostnað skv. gjaldskrá LMFÍ.

Málavextir.

Hinn 16. október 1991 gekk í Hæstarétti dómur í málinu nr. 492/1989: Á. Sigurðsson sf. gegn Hf. Eimskipafélagi Íslands. Gerðarþola var þar gert að greiða gerðarbeiðanda 291.505 kr. með 2,25% drv. á mánuði frá 1. 4. 1986 til 1. 3. 1987, 2,5% drv. á mánuði frá þeim degi til 1. 5. 1987, en með dráttarvöxtum skv. 10. gr. laga nr. 25/1987 frá þeim degi til greiðsludags auk málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti, að fjárhæð 150.000 kr.

Aðilar náðu ekki samkomulagi um, hvernig gera bæri skuldina upp.

Hinn 5. nóvember 1991 greiddi lögmaður gerðarþola 975.687,91 kr. vegna kröfu þessarar og taldi sig þar með hafa greitt kröfuna að fullu fyrir umbjóðanda sinn. Lögmaður gerðarbeiðanda tók við greiðslunni með fyrirvara, þar sem hann taldi, að um innborgun á dómskuldina væri að ræða, sbr. dskj. nr. 6.

Gerðarþoli heldur því fram, að sér beri ekki að greiða vexti af hinni dæmdu fjárhæð á annan hátt en greinir í 10. gr. vaxtalaga, þ. e., að hann eigi ekki að greiða annað en flata vexti. Gerðarbeiðandi heldur því fram, að sér sé heimilt að leggja dráttarvextina við höfuðstól skuldarinnar og finna þannig nýjan höfuðstól, sem síðan sé heimilt að dráttarvaxtareikna. Þessa aðferð megi viðhafa á tólf mánaða fresti, í fyrsta skipti 1. 5. 1988.

Lögmenn aðila lýstu báðir yfir því við munnlegan flutning málsins, að ekki væri um tölulegan ágreining að ræða milli þeirra, heldur einungis ágreining um, hvernig dráttarvextir skyldu reiknaðir.

Lögmaður gerðarbeiðanda lagði við munnlegan flutning málsins áherslu á, að með setningu vaxtalaga nr. 25/1987 hefði verið leyst úr ágreiningi um útreikning vaxta. Frá árinu 1983 hefði Seðlabankinn talið heimilt að reikna vaxtavexti og Hæstiréttur síðan á árinu 1986 staðfest þann skilning. Hann kveður 12. gr. vaxtalaga einungis til skýringar við 10. gr. og alls ekki nauðsynlegt að krefjast vaxtavaxta, heldur felist heimildin í 10. greininni. Í greinargerð sinni vitnar lögmaðurinn í 12. gr. vaxtalaga, þar sem segir:

„Áfallnir dráttarvextir skulu lagðir við höfuðstól skuldar og nýir dráttarvextir reiknaðir af samanlagðri fjárhæð, ef vanskil standa lengur en 12 mánuði. Aldrei skal reikna vaxtavexti oftar en á 12 mánaða fresti.“ Lögmaður gerðarbeiðanda telur engan vafa hér, sbr. orðalagið „skulu lagðir“, og því þurfi ekki að gera sérstaklega kröfu um að höfuðstólsfæra vexti og reikna dráttarvexti af þeirri fjárhæð.

Lögmaður gerðarþola vitnaði til þess við munnlegan flutning málsins, að vaxtalögin væru frávikjanleg og engin skylda að reikna vaxtavexti. Aftur á móti væri nauðsynlegt að krefjast vaxtavaxta, ætluðu menn að innheimta þá. Þetta hefði gerðarbeiðandi ekki gert, hvorki í héraði né fyrir Hæstarétti, og því ekki unnt að heimila fjárnám fyrir kröfunni, sem nú sé að fullu greidd. Þá vísaði hann til dóms Hæstaréttar í málinu nr. 40/1989. Í dómi þessum hefði Hæstiréttur ekki dæmt vaxtavexti, þar sem þeirra hefði ekki verið krafist fyrr en við munnlegan flutning málsins fyrir Hæstarétti.

Niðurstaða.

Í máli þessu er einungis deilt um, hvernig túlka beri 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987. Aðilar hafa báðir lýst yfir, að ekki sé um tölulegan ágreining að ræða, þ. e., verði krafa gerðarbeiðanda tekin til greina, skuli fjárnám gert fyrir 490.635,91 kr. auk vaxta og kostnaðar. Að öðrum kosti skuli litið svo á, að krafan sé að fullu greidd.

10. gr. vaxtalaga fjallar einungis um, hvernig finna skuli út dráttarvexti vegna fjárfkrafa, bæði að því er varðar grundvöll ákvörðunar og reikningsaðferð. Greinin fjallar ekki um, hvort heimilt sé að reikna vaxtavexti. Heimildina til að reikna vaxtavexti er að finna í 12. gr. vaxtalaga.

Það er mat réttarins, að ekki sé skylt að reikna vaxtavexti, heldur sé heimild til þess í 12. gr. vaxtalaga. Rétturinn tekur undir það sjónarmið gerðarþola, að vaxtalögin séu frávikjanleg, þannig, að unnt sé að krefjast lægri vaxta en þau heimila. Þá verður að túlka tilvitnaðan dóm Hæstaréttar á þann veg, að ef ætlun aðila sé sú, að krafa beri vaxtavexti, verði að krefjast þeirra sérstaklega.

Með hliðsjón af framangreindu þykir verða að hafna þeirri kröfu gerðarbeiðanda í máli þessu, Á. Sigurðssonar sf., að fjárnám verði gert hjá gerðarþola, Hf. Eimskipafélagi Íslands.

Málkostnaður fellur niður.

Úrskurð þennan kvað upp Halldór Halldórsson, fulltrúi yfirborgarfégetans í Reykjavík.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu gerðarbeiðanda, Á. Sigurðssonar sf., um, að fjárnám verði gert í eignum gerðarþola, Hf. Eimskipafélags Íslands, til tryggingar

1893

kröfu, að fjárhæð 490,635,91 kr., auk drv. og kostnaðar, er
hafnað.

Málskostnaður fellur niður.
